

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL časopisu / URL of the journal: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Autor(i) / Author(s): Tomáš Hrozenský
Článok / Article: Recenzia na knihu: Handbook For New Actors in Space
Vydavateľ / Publisher: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov –
UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences
and International Relations – UMB Banská Bystrica

Odporúčaná forma citácie článku / Recommended form for quotation of the article:

HROZENSKÝ, T. 2017. Recenzia na knihu: Handbook For New Actors in Space. In *Politické vedy*. [online]. Roč. 20, č. 1, 2017. ISSN 1335 – 2741, s.153-156. Dostupné na internete:

<http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/archiv-vydani/2017/1-2017/tomas-hrozensky.html>.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

**RECENZIA NA KNIHU:
HANDBOOK FOR NEW ACTORS IN SPACE**

**BOOK REVIEW:
HANDBOOK FOR NEW ACTORS IN SPACE**

Tomáš Hrozenský*

JOHNSON, C.D. (ed.). 2017. *Handbook for New Actors in Space*. Denver: Integrity Print Group. 144 s. ISBN 978-0-692-45413-8.

Severoamerický think-tank Secure World Foundation zameriavajúci sa na vesmírnu bezpečnosť, vesmírne právo a agendu dlhodobu udržateľného vykonávania vesmírnych aktivít vydal v januári 2017 pod editorskou taktovkou **Christophera Johnsona** detailne spracovanú príručku *Handbook for New Actors in Space*. Príručka sa zameriava na politické, právne a iné regulačné aspekty súvisiace s realizáciou vesmírnych aktivít a hoci dnes, v druhej dekáde 21. storočia, je globálny kozmický sektor, či už po stránke aktérov, alebo po stránke vykonávaných činností značne diverzifikovaný, ide prakticky o prvú publikáciu takéhoto rozsahu a druhu v medzinárodnej expertnej komunite zaoberajúcej sa vesmírnym právom.

Ako už aj zo samotného názvu vyplýva, cieľové publikum pre publikáciu by mali tvoriť predovšetkým “noví aktéri vo vesmíre”, čiže malé a stredné štáty prevažne z rozvojového sveta alebo rôzne súkromné spoločnosti, či už ide o malé a stredné podniky, alebo rôzne ambiciózne technologické startupy. Jednou z hlavných myšlienok, s ktorou dnes komunita právnikov a regulátorov vo vesmírnom sektore pracuje, je nárast rozsahu a významu súkromného sektora ako aktéra realizujúceho vesmírnu činnosť, ako aj čoraz väčšie množstvo komerčne orientovaných vesmírnych aktivít, teda takej vesmírnej činnosti, kde prvoradým cieľom je jednoduché dosahovanie ekonomického zisku. Jedným z

---

* Mgr. Tomáš Hrozenský pôsobí ako interný doktorand na Katedre bezpečnostných štúdií, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Kuzmányho 1, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika, e-mail: tomas.hrozensky@umb.sk.

problémov, ktorí však títo noví aktéri vo vesmíre často zažívajú, je z pohľadu technicky či vedecky orientovaných ľudí pomerne komplikovaný a viacfázový proces splnenia požiadaviek z právno-regulačnej oblasti, ktoré je potrebné dodržať, pokiaľ má ten alebo onen aktér záujem vykonávať vesmírne aktivity.

Práve táto skutočnosť aj predstavuje hlavnú pridanú hodnotu recenzovanej príručky vydanéj severoamerickým think-tankom Secure World Foundation. V rozsahu menšieho zborníka sa snaží v zhustenej forme zrozumiteľne predstaviť medzinárodno-právne, vnútroštátne, či iné regulačné mechanizmy, ktoré štát, prípadne iný aktér angažujúci sa vo vesmíre musí pri kozmickom výskume, alebo inom type vesmírnej činnosti dodržiavať. Príručka je rozdelená do troch kapitol, ktoré na seba priamo nenadväzujú, z toho vychádza aj označenie príručky z pohľadu recenzenta za zborník menšieho rozsahu. Autormi jednotlivých kapitol sú poprední experti vo sférach vesmírneho práva, vesmírnej politiky resp. priamo výroby a prevádzkovania družicových technológií. Role editora sa zhostil **Chris Johnson**, medzinárodný právnik, odborník na tematiku vesmírneho práva zo Secure World Foundation.

Prvá kapitola príručky Handbook for New Actors in Space nesie názov International Framework for Space Activities a jej autorkou je **Tanja Masson-Zwaan** z Medzinárodného inštitútu pre vesmírne právo (z ang. International Institute for Space Law). Za týmto názvom sa skrýva pomerne detailný, no prakticky orientovaný text približujúci medzinárodno-právne zakotvenie vesmírnych aktivít a najdôležitejšie medzinárodné regulačné rámce. **Tanja Masson-Zwaan** upozorňuje konštruktérov a prevádzkovateľov vesmírnych technológií na potrebu dodržiavania týchto pravidiel jednak v ich vlastnom záujme, takisto však v záujme širšej komunity ľudí pôsobiacich v globálnom vesmírnom sektore, keďže nezodpovedný prístup k využívaniu vesmíru by viedol k nárastu nebezpečného poľa kozmického odpadu. **Tanja Masson-Zwaan** prechádza vo svojom príspevku od všeobecných záležitostí, akými sú medzinárodné vesmírne právo či rezolúcie OSN, k špecifickejším režimom (napr. koordinácia rádiových frekvencií, riešenie sporov či environmentálne otázky súvisiace s realizáciou kozmickej činnosti), následkom čoho má prvá kapitola logickú a jasne zrozumiteľnú štruktúru.

Mazlan Othman, bývalá riaditeľka Úradu OSN pre vesmírne aktivity sa v druhej kapitole s názvom National Space Policy and Administration zameriava viac na vnútroštátne prostredie a približuje, akým spôsobom prebiehajú na národných úrovniach rozhodovacie procesy súvisiace so správou vesmírnych aktivít. Definuje proces prípravy a prijímania národných vesmírnych stratégií,

resp. komplexnejší proces súvisiaci so zakotvením národnej vesmírnej politiky. Text druhej kapitoly je zreteľne písaný z pohľadu vládneho, regulačného sektora, čo dáva kapitole zrozumiteľný a zároveň úderný charakter, pretože približuje aj motivácie, resp. vnímania, s akými regulačný sektor v štáte alebo medzinárodnom prostredí pristupuje k vesmírnej činnosti. **Mazlan Othman** okrem všeobecnejšieho diskurzu ohľadom vesmírnej politiky pristupuje aj k detailnejším záležitostiam a venuje sa aj takým otázkam ako licencovanie vesmírnej činnosti, zabezpečenie poistenia pre vypúšťanie alebo prevádzkovanie družíc, či administratívne záležitosti súvisiace s kontrolou exportu citlivých technológií.

Autorom záverečnej tretej kapitoly s názvom Responsible Operations in Space je **Greg Wyler**, zakladateľ a výkonný riaditeľ spoločnosti OneWeb. Ako manažér pochádzajúci priamo z vesmírneho priemyslu, zo súkromnej spoločnosti zaoberajúcej sa vývojom a prevádzkovaním družicových komunikačných systémov, orientuje svoj text práve do vnímania človeka priamo pôsobiaceho v neprávníckej, resp. neregulačnej časti medzinárodnej vesmírnej komunity a novým aktérom vo vesmíre na konkrétnych príkladoch demonštruje procesy súvisiace s vývojom, vynesení, prevádzkovaním a ukončením prevádzkovania družíc a družicových systémov na obežných dráhach okolo Zeme. Hoci sa vo svojom texte venuje podobným, miestami až tým istým záležitostiam ako autorky prvých dvoch kapitol, tretia kapitola nevyvoláva charakter duplicitne ponúkaných informácií poznatkov. Pridanou hodnotou je v tomto duchu práve to, že hoci ide o rovnaké záležitosti, pojednáva sa o nich z rôznych perspektív (pohľad z právneho, resp. regulačného sektora vs. pohľad z vesmírneho priemyslu).

Vychádzajúc z priebežne stále narastajúceho objemu finančných prostriedkov, ktorý je každoročne v obehu vo vesmírnej ekonomike, Secure World Foundation sa rozhodla vydať príručku Handbook for New Actors in Space v ideálnom čase. Čoraz viac menších a menších štátov angažujúcich sa vo vesmíre, či rovnako, ba možno ešte výraznejší rast súkromných spoločností zaujímajúcich sa o vývoj, resp. aplikačné využívanie družicovej infraštruktúry na zemských orbitách signalizujú, že globálny vesmírny sektor je progresívnou sférou ľudskej činnosti, kde je možné predpokladať rastúci význam, podiel a prepojenie na svetovú ekonomiku v budúcnosti. Samotná idea skompilovať takýto typ publikácie by mala byť preto hodnotená pozitívne. Pozitívne hodnotenie si však zaslúži aj samotné prevedenie. V primeranom rozsahu obsahuje príručka Handbook for New Actors in Space síce nie vyčerpávajúce,

ale efektívne selektované informácie využiteľné nielen novými hráčmi vo vesmíre, ale ktorýmkoľvek aktérom v globálnej vesmírnej komunite. Cieľ v rozhodnutí Secure World Foundation vydať takúto publikáciu je evidentný a koniec koncov súvisí s myšlienkami, ktoré sa samotný think-tank snaží propagovať vo svojej činnosti - dosahovanie princípov vesmírnej bezpečnosti a dlhodobu udržateľnej realizácie vesmírnych aktivít.